

Ἀναφορικές Ἀντωνυμίες

Ἀναφορικές λέγονται οἱ ἀντωνυμίες μέ τίς ὁποῖες κανονικά μία ὁλόκληρη πρόταση ἀναφέρεται σέ μία λέξη ἄλλης προτάσεως ἢ στό ὅλο νόημά της· π.χ. ᾿Ἐστι δίκης ὀφθαλμός, ὅς τά πάνθ' ὄρα. (Ἡ πρόταση ὅς τά πάνθ' ὄρα, πού εἰσάγεται μέ τήν ἀναφορική ἀντωνυμία ὅς ἀναφέρεται στήν λέξη ὀφθαλμός).

Ἀναφορικές ἀντωνυμίες εἶναι:

1. ὅς, ἧ, ὅ (= ὁ ὁποῖος, αὐτός πού) παραδείγμ. 1,2,3,4
  2. ὅσπερ, ἧπερ, ὅπερ (= αὐτός ἀκριβῶς πού) παράδ. 11
  3. ὅστις, ἧτις, ὅ,τι (= ὅποιος, ὅποια, ὅποιο) παραδ. 7,8,9
  4. ὁπότερος, ὁποτέρα, ὁπότερον (= ὅποιος ἀπό τούς δύο)
  5. ὅσος, ὅση, ὅσον
  6. ὁπόσος, ὁπόση, ὁπόσον (= ὅσος)
  7. οἷος, οἷα, οἷον (= τέτοιος πού) παράδ. 10
  8. ὁποῖος, ὁποῖα, ὁποῖον (= ὅποιος λογῆς)
  9. ἡλίκος, ἡλίκη, ἡλίκον
  10. ὀπηλίκος, ὀπηλίκη, ὀπηλίκον
  11. ὀποδαπός, ὀποδαπή, ὀποδαπόν (= ἀπό τόν τόπο πού)
- } = ὅσο μεγάλος

Παραδείγματα

1. Ὁ Πέτρος βλέπει τόν μαθητήν ὃν ἠγάπα ὁ Ἰησοῦς ἀκολουθοῦντα, ὅς καί ἀνέπεσεν ἐν τῷ δεῖπνῳ ἐπί τό στῆθος αὐτοῦ.
  2. Ὁ Ἄμασις, ὅς τῆς Αἰγύπτου ἐβασίλευε, φίλῳ, οὗ ὁ υἱός ἀπέθανεν, ἐπιστολήν ἔπεμψεν, ἐν ἧ παραμυθίας ἐγεγράφει (λόγια παρηγοριᾶς εἶχε γράψει).
  3. Ἀναστάς ὁ Ἰησοῦς ἐφάνη τῇ Μαρίᾳ τῇ Μαγδαληνῇ, ἀφ' ἧς ἐκβεβλήκει ἑπτὰ δαιμόνια.
  4. Ἀδελφοί, γνωρίζω ὑμῖν τό Εὐαγγέλιον ὃ εὐαγγελισάμην ὑμῖν, ὃ καί παρελάβετε, ἐν ᾧ καί ἐστήκατε, δι' οὗ καί σώζεσθε.
  5. Ὡς δέ ἀπεκρίνατο (= Αὐτός δέ ἀποκρίθηκε)
  6. Ἄ ψέγομεν ἡμεῖς, ταῦτα μή μιμώμεθα
  7. Ὡστις τοῖς νόμοις οὐ πείθεται, κακός πολίτης ἐστίν.
  8. Ὡτω ἀρέσκει ἄλλους βλάψαι, βλάψει ἑαυτόν.
- } βρίσκονται στήν ἀρχή προτάσεως

9. Ἐγὼ ἕτοιμός εἰμι πάσχειν ὅτιοῦν.
 10. Οἷα ἡ μορφή, τοιάδε καὶ ἡ ψυχή.
 11. Οὐδείς ἐν τῷ γήρα ὁ αὐτός ἐστιν, ὅσπερ ἦν ἐν τῇ νεότητι.

Παρατηρήσεις:

- Ἡ ἀντωνυμία ὅς, ἡ, ὃ ἀναφέρεται σέ ὀρισμένο πρόσωπο ἢ πράγμα (παραδ. 1,2,3 κ.λπ).
- Ὅταν εἶναι στήν ἀρχή προτάσεως σημαίνει αὐτός (παραδ. 5 καί 6)
- Ἡ ἀντων. ὅσπερ, ἡπερ, ὅπερ εἶναι σύνθετη ἀπό τήν ἀναφορική ὅς καί τό ἐγκλιτικό μόριο πέρ, τό ὁποῖο κατά τήν κλίση μένει ἀμετάβλητο.
  - Ἡ ὅστις, ἡτις, ὅ,τι εἶναι σύνθετη ἀπό τήν ἀναφ. ὅς, ἡ, ὃ καί τήν ἀόριστη τίς, τί: Κλίνονται καί τά δύο μέρη· ὁ τόνος τῆς δεύτερης ἀποβάλλεται:
  - Οἱ σύνθετες ὅσπερ, ἡπερ, ὅπερ καί ὅστις, ἡτις, ὅ,τι ἀναφέρονται σέ κάτι γενικό καί ἀόριστο.

Κλίνονται ὡς ἐξῆς:

Ἐνικός Ἀριθμός						
Ὅν.	ὅς	ἡ	ὃ	ὅσπερ	ἡπερ	ὅπερ
Γεν.	οὗ	ἥς	οὗ	οὗπερ	ἥσπερ	οὗπερ
Δοτ.	ῶ	ῆ	ῶ	ῶπερ	ῆπερ	ῶπερ
Αἰτ.	ὄν	ῆν	ὄ	ὄνπερ	ῆνπερ	ὄπερ

Πληθυντικός Ἀριθμός						
Ὅν.	οἷ	αἷ	ἅ	οἷπερ	αἷπερ	ἅπερ
Γεν.	ῶν	ῶν	ῶν	ῶνπερ	ῶνπερ	ῶνπερ
Δοτ.	οἷς	αἷς	οἷς	οἷσπερ	αἷσπερ	οἷσπερ
Αἰτ.	οὔς	ἄς	ἅ	οὔσπερ	ἄσπερ	ἅπερ

Ἐνικός Ἀριθμός			
Ὅν.	ὅστις	ἡτις	ὅ,τι
Γεν.	οὗτινος ἢ ὅτου	ἡστινος	οὗτινος ἢ ὅτου
Δοτ.	ῶτινι ἢ ὅτῳ	ἡτινι	ῶτινι ἢ ὅτῳ
Αἰτ.	ὄντινα	ῆντινα	ὄ,τι

Πληθυντικός Ἀριθμός

Ὅν.	οἴτινες	αἴτινες	ἄτινα ἢ ἄττα
Γεν.	ῶντινων	ῶντινων	ῶντινων
Δοτ.	οἷστισι	αἷστισι	οἷστισι
Αἰτ.	οὔστινας	ἄστινας	ἄτινα ἢ ἄττα

- Οἱ ἄλλες αναφορικές ἀντωνυμίες κλίνονται ὅπως τὰ τρικατάληκτα ἐπίθετα β' κλίσεως.

ΑΠΛΗ ΚΑΤΗΧΗΣΗ

Διμηνιαία Ἐκδόση τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως
Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
Ἰανουάριος-Φεβρουάριος 2011 – Τεύχος 49
Ἰδιοκτήτης

Ἱερά Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως
Δημητσάνα 220 07 Κ.Τ. 8294

Ἐκδότης-Συντάκτης

Ὁ Μητροπολίτης Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως Ἱερεμίας
Διευθυντής

Ἀρχμ. Ἰάκωβος Κανάκης
220 07 Δημητσάνα - Τηλ. 27950-31217

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

Ἀρχμ. Γρηγόριος Κιούσης

